

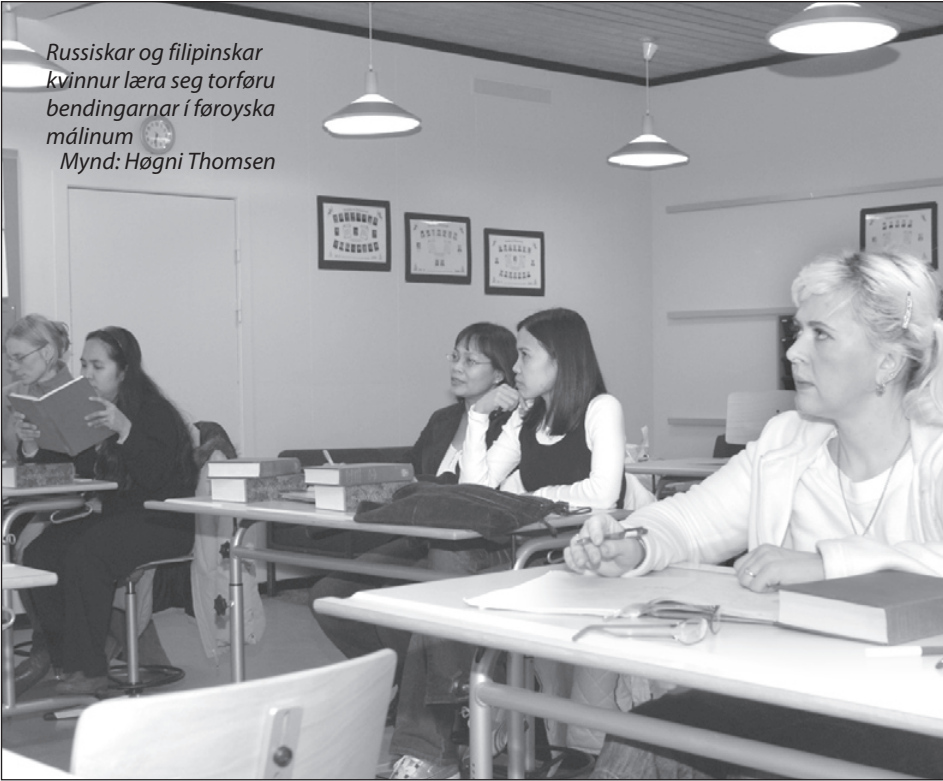
Rinda ikki húsalán

Danskir sethúsaeigarar leggja ikki í at rinda síni húsalán. Síðani kredittfeløg og bankar fóru undir at bjóða fólki avdráttarfrí lán, hevur áhugin fyri hesum lánunum verið stórur, og tey seinastu tøluni vísa, at hann veksur framvegis. Tjóðbankin sigur, at áhugin fyri teimum avdráttarfrí lánunum var størri í februar, enn hann var í januar. Úrslitið er, at nú rinda 40 prosent av teimum donsku sethúsaeigarunum ikki avdráttir av sínum húsalánunum.

Vorðið sum plástur

Bretskir granskarar hava gjørt eitt serligt plástur, sum skal hjálpa kvinnum at fáa betri hug til kynsliga samveru, sigur BBC. Granskararnir leggja tó dent á, at teirra plástur er ikki tað sama sum Viagra-tablettirnar til menn. Kvinnur, sum halda seg hava ov lítlan hug til tað kynsliga, skulu seta plástrið á búkin, og sambært BBC hevur hetta víst seg at virka væl. 500 kvinnur hava roynt plástrið, og tær siga seg hava fingið eitt betri kynslív av tí.

Føroyskt sum fremmandamál



Føroyingar eru vanir at læra seg onnur mál, men kanska duga vit ikki nóg væl at læra onnur mál okkara. Onkur tilboð eru til útlendingar í Føroyum, sum ynskja at læra føroyskt, men fólk, ið hava royndir á økinum, halda ikki, at land og kommunur gera nóg mikið

INTEGRATION

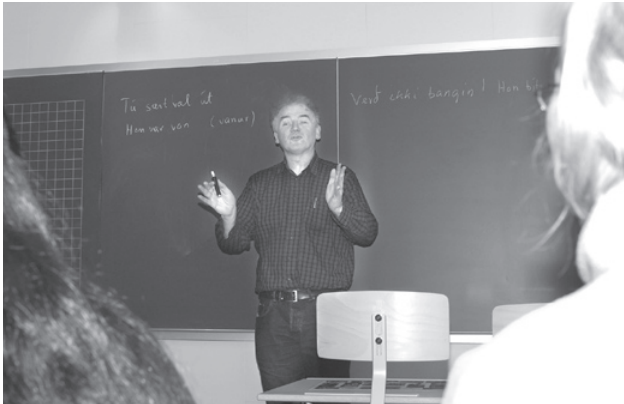
Dorit Hansen
dorit@sosialurin.fo

Útlendingamál er danskt

málsøki. Í Danmark eru nóg undirvísingartilboð fyri tilflyttarar, og danir hava júst hert krøvini til førleikan í donskum máli fyri øll, ið ynskja at flyta til Danmarkar. Føroyar eru í hesum sambandið hvørki umfataðar av herdu krøvunum ella mongu tilboðunum.

Hóast útlendingamál eru danskt málsøki, eru útlendingar nevndir í føroyskari lóg um frítíðarundirvísing. Eitt rundskriv frá 1984 í samband við hesa lóg staðfestir, at intensiv málskeið kunnu bjóðast fólki, sum ikki hava føroyskt sum móðurmál. Hesi skeið skulu vara minnst 20 tímar. Kommunurnar umsita hetta øki

og skulu sjálvar skipa skeiðini. Men tey eru hundrad prosent fíggið av landinum og eru ókeypis fyri lut



Jóannes Eliassen undirvísir í føroyskum fyri útlendingar í kvøldskúlunum í Klaksvík, Lørvík, Fuglafirði og á Toftum
Mynd: Hogni Thomsen

takarnar.

Jenny Lydersen, sum umsitur øki á Mentamálaráðnum, sigur, at kunningin í stóran mun er upp til ta

einstøku kommununa.

- Nógvir útlendingar venda sær beinleiðis til Mentamálaráðið, sum síðani setir seg í samband á skúlaleiðslurnar. Men tað besta hevði sjálvandi verið, at skeiðini vórðu betri lýst, til dømis í sambandi við aðra frítíðarundirvísing.

Skipanin kundi verið smidligari

”

- Fyri at fáa starv í føroyska sjúkráhusverkinum skuldi Liezel prógva, at hon dugdi danskt.

bygd á samrøðuvenging. Í sambandi við 20 tíma skeiðini fyri kvøldskúlan sigur hon:

- Treytin er, at tað skulu hava teknað seg fimm fólk,

FAKTA

Herd krøv í Danmark

Danska stjórnin hevur fyri stuttum viðtikið broytingar í lógini um útlenskar tilflyttarar. Broyingin inniber herð krøv um kunnleika til danska málið og danska samfelagið. Um ein dani tildømis vil hava útlenska konu at flyta til Danmarkar – tað sum verður kallað ‘familjúsamanføring’ – má konan fyrst standa eina roynd í donskum máli, áðrenn hon yvirhøvur sleppur inn í landi. Herdu krøvini hava elvt til mikið kjak, og Amnesty hevur kallað lógarbroyingina “ómenniskjaliga”. Onkrar smávegis linkingar eru gjørdar í lógini. Ráðharrin í integratiónsmálum, Rikke Hvilshøj, kunngjórði í síðstu viku broytingar um málslig krøv til útlenskar trúðboðarar. Útlenskir prestar og imanar skulu ikki longur prógva, at teir duga danskt, áðrenn teir koma til Danmarkar. Nú skulu teir klára málsligu royndina, tá teir hava verið í Danmark í eitt hált ár.

Marjun Arge Simonsen hevur havt nøkur av hesum 20 tíma skeiðum fyri útlendingar fyri Tórshavnar Kvøld- og Ungdómsskúla. Hon hevur eisini egið virkið, Orðafragd, sum regluliga skipar fyri skeiðum í føroyskum fyri útlendingar. Skeiðinieruskraddaraseymaði tí einstaka, og tey eru

áðrenn eitt 20 tíma skeið fyri útlendingar kann byrja, men tað er eingin fastur undirvísari. Skúlin ringir og spyr, tá ið nóg nógv hava teknað seg, og so má tann, ið skal undirvísa, sjálvur finna høli og tilfar og finna eina tíð, har ið tað liggur fyri hjá øllum at møta.

- Henda skipan kundi óivandi verið smidligari. Til dømis kundu skeiðini verið í eini fastari legu og skipað regluliga uttan mun til, hvussu nógv teknaðu seg. Ein slík skipan krevur uttan iva væl størri fígging, men tað er Mentamálaráðið og Innlendismálaráðið, ið standa við endan og skulu gera hesar broytingar. Og tað tykist, sum játtanin, longu sum er, er ov lítil til øll tey, ið ynskja eitt slíkt 20 tíma skeið.

Jóannes Eliassen úr Lørvík undirvísir í føroyskum fyri útlendingar á almennu

vetrarskeiðunum í kvøldskúlunum í Klaksvík, Lørvík, Fuglafirði og Toftum. Hann heldur eisini, at land og kommunur áttu at gjørt gjørt meira fyri at læra tilflyttarar føroyskt. Hann metir, at útlendingarnir eru eitt ríkidømi fyri okkara samfelag, og tí hevur tað týðning, at vit duga at fáa tað besta burtúr.

- Men vit mugu vera varin við at innføra tvang. Um uppihaldsloyvið verður treytað av eini roynd, kann tað leggja stein oman á byrðu fyri mong av hesum, sigur Jóannes Eliassen.

Eisini neyðugt við donskum

Sum føroysklærari hjá útlendingum hevur Marjun Arge Simonsen varnast, at føroyskt ikki altíð er nóg mikið. Á summum økjum, sum til dømis í heilsuverkinum, er kunnleiki til danskt eitt krav. Men eisini í øðrum størvum kann kunnleikin til danskt vera ein fyrimunur.

- Eg undirvísti einum verkfrøðingi í føroyskum. Viðkomandi segði, at danskt eisini var neyðugt hjá sær at duga, tí arbeiðsplássið samstarvaði so nógv við danskar fyrirkur. Eg gav hesi boðini víðari til kvøldskúlan, og í vetur hevur skúlin eisini bjóðað eitt skeið í donskum fyri útlendingar.

Jóannes Eliassen kennir eisini til trupulleikan við tí danska málinum. Ein næmingur hjá honum er til dømis útlærdur lækni. Men føroyskundirvísingin betrar ikki um møguleikarnir at fáa starv í føroyska heilsuverkinum.

- Tað er løgið, at danska málið skal vera eitt krav fyri at fáa arbeiði í Føroyum. Tað átti at verið nokk at duga føroyskt og enskt.

”

- Tað er løgið, at danska málið skal vera eitt krav fyri at fáa arbeiði í Føroyum. Tað átti at verið nokk at duga føroyskt og enskt
Jóannes Eliassen, lærari í føroyskum

”

- Tú kemur nærri inn á fólk, um tú tosar teirra egna mál. Eg merki, at fólk virðismeta, at eg tosi føroyskt.
Liezel Colite Dahl, filipínskur bioanalytikari

eitt nú nógv eftirspurd av fyrirkurum við útlenskum starvsfólki. Marjun nýtir fyri tað mesta egið tilfar, og grundskeiðini eru mest